

TEKST: JACQUES ENGELEN, FOTO: ERICH RHÖSE

voeding

Schapen en geiten zijn stapelgek op zout.

Los zout als schapenvoer

Voor schapen die in de bergen grazen, is het de normaalste zaak van de wereld: ze krijgen los zout gevoerd. Maar ook in ons land is zout als aanvulling op het rantsoen nuttig.

Erich Rhöse in het Limburgse Echt voert puur zout aan zijn schapen. Geen likblokken waaraan mineralen zijn toegevoegd. Ook geen losse mineralen met zout erin. Nee, puur zout. 'Geschikt als veevoeder' staat op de zakken van 25 kilo, waarvan hij er jaarlijks heel wat leegschudt.

Het is merkwaardig hoe zijn schapen met dat zout omgaan. De ene keer vliegen ze eropaf alsof ze uitgehongerd zijn, op andere dagen kijken ze niet om naar de plastic metselkuipen met zout. Dit gedrag heeft te maken met de zoutbehoefte. Die kan ineens groot zijn, maar ook snel weer verdwijnen. Rhöse laat zijn dieren er een dag flink van vreten en haalt dan de kuipen weg, want de opname is na die dag stukken minder. Veertien dagen daarna geeft hij ze weer zout. De zoutbehoefte wisselt binnen het jaar. Rhöse zegt dat die groot is in juli-augustus en in de wintermaanden als zijn schapen kuil of hooi krijgen. Hij voert geen krachtvoer als hij de schapen weidt, maar in de stalperiode 's winters wel.

De grondsoort lijkt ook een rol te spelen. Klaas Gast uit het Groningse Uithuizen had bij Rhöse gezien hoe de schapen ervan vraten en dacht dat zijn schapen ook op het losse zout zouden afvliegen. Maar dat deden ze niet. "De kleigrond hier is zouter dan de grond in Limburg", zegt Gast. Gast voert wel vitamine- en mineralenblokken en daarin zit ook

zout. "Misschien komt het daardoor." Herkauwers zijn stapelgek op zout, zegt Armanda Boersma van veevoederbedrijf ForFarmers. "Het kan ook geen kwaad om het aan schapen te geven. Het gebeurt meestal in de vorm van blokken of losse mineralen. Los zout zie je minder vaak." Boersma waarschuwt wel. Schapen die zout krijgen, gaan meer drinken. "Daarom moet je altijd zorgen voor voldoende en vooral vers drinkwater. Dat is niet altijd het geval: voldoende wel, maar niet vers." Ook René van den Brom van de Gezondheidsdienst voor Dieren haamt op het belang van vers en fris water als je zout voert. Rhöse ziet zijn schapen inderdaad meer drinken en dat verkleint de kans op problemen met urinestenen bij ramlammeren. Dierenarts Frank Glorie vindt het eveneens geen probleem om schapen zout te

geven. Hij merkte dat de dieren in augustus en september erg veel losse mineralen opnamen. Hij vermoedt dat ze dan zout tekortkomen en dat aanvullen met de mineralen waarin zout zit.

In buitenlandse publicaties wordt dit ook vermeld: schapen nemen heel veel mineralen op om simpelweg aan hun zoutbehoefte te voldoen. Het gevaar is dat de dieren te veel andere mineralen binnenkrijgen. Koper en selenium zijn berucht. Zodra de schapen dus opvallend veel mineralen (los, blokken, emmers) gaan nemen, is het zo gek nog niet om ze los zout te geven.

Los zout is gewoon te koop bij de voerverkopers. Op de verpakking moet staan dat het toegelaten is als veevoer. Zoutblokken neerleggen kan natuurlijk ook, maar die zijn duurder. Rhöse: "Los zout is vijf keer zo goedkoop." <<

NaCl

Zout is natriumchloride (NaCl). Natrium en chloor zijn twee van de zeven hoofdelementen die schapen nodig hebben. De andere vijf zijn calcium, fosfor, magnesium, kalium en zwavel.

Daarnaast heeft het schaap tal van micro-elementen nodig.

In de bergen is het gebruikelijk om schapen los zout te geven. Blijkbaar bevat de vegetatie daar te weinig zout voor schapen. Als schapen in landen als Frankrijk 's zomers maandenlang in de bergen verblijven, brengt een helikopter pallets vol met zakken los zout naar boven om de dieren bij te kunnen voeren. Schapenhouders die permanent hun dieren in de bergen weiden, lokken hun schapen met los zout, net zoals het hier gebeurt met een handje krachtvoer.